

Ps.33:1,8; Johannes 1:19-28; Ps.40:4; Agnus Dei; Ps.103:5,7; NLB362

Wie ben jij?

1. Wat zeg je als dat aan je gevraagd wordt? Man, vrouw, jong, oud, blank, gekleurd, hoop-opgeleid, ongeschoold, iemand die dit of dat kan, dit of dat gedaan heeft? Van wie ben jij er eentje? Wij willen mensen kunnen plaatsen. Ook die aparte Johannes.
2. Er ontstond een grote volksbeweging rondom Johannes. En dat (juist?) in een 'matte' tijd. De kerkleiding kan deze priesterzoon uit de stam Levi niet plaatsen, wil hem kunnen duiden en sturen priesters en Levieten om dat uit te zoeken. Johannes zegt vooral wie hij niét is. Niet de Messias, niet Elia, de profeet die opgenomen werd in de hemel en die volgens Maleachi weer zou komen voordat de 'grote dag des HEREN' zou aanbreken. Ook niet een andere profeet waar Mozes al zo naar verlangde (Num.11). Wie dan? Ik ben ... de stem. Wat een naam! Stem die voorbereidt op wie komen gaat. Als dan de formele vraag naar zijn dopen gesteld wordt zegt 'de stem' dat het niet om hem gaat maar om Hem die na hem komt! Een slaaf moet riemen van sandalen losmaken om voeten te kunnen wassen (Joh.13). Johannes is t.o.v. Hem dus nog minder dan slaaf. Hij is de stem die de Messias groot maakt en de vinger die naar Hem wijst. Want hij is Johannes-van-de-Geest (Luc.1).
3. Johannes citeert Jesaja hier kort maar de 'omgeving van die tekst' doet natuurlijk mee. Het is daar woestijntijd, ballingschapstijd. Het volk was er toen bij Jesaja en nu bij Johannes de Doper slecht aan toe. Ze moeten nu koppie onder de Jordaan in geduwd worden om zo door de woestijn heen het beloofde land weer in kunnen gaan. Er zit ook veel hoop in dit Jesaja-citaat. Troost, troost, zegt Jesaja. En dat het Woord eeuwig stand houdt. En dat de herder zijn kudde weidt en 'zijn arm de lammeren bijeen brengt'. Dat God hier op sandalen bij de mensen komt, is het prille begin en grote bewijs hiervan! Maar deze Herder wordt eerst het Lam van God dat de zonden van de wereld wegneemt.
4. Wie ben jij? Los van alles uit punt 1: ik ben er eentje van de familie-van-de-Geest. En die heilige Geest wil dat niet alleen Hij en Johannes de Onderduwer maar ook ik wijs naar Christus. En met mijn stem verwijs naar Hem. En mij laat vullen door de Geest om een mooi mens-van-God te zijn. Daarin mogen en moeten we onze identiteit zoeken en vinden. Daar worden ons leven en Gods wereld mooier van!

Gesprekspunt, kind-fragment, citaten, bijbelrooster

1. Durf, kun, wil je je denken over wie je bent terugbrengen tot ik-ben-van-Christus?
2. 😊😊😊😊 voor de kinderen: s . ms vr . . gt ie . and aan j . . : wie b . n jij? D . n z . g je je n . . m. Je k . nt ook z . ggen: ik b . n een k . nd v . n G . d! G s!
3. 'De doop van Johannes is een doop tot bekering en eschatologisch bepaald. Dopen in de naam van Jezus Christus wijkt daarvan structureel af doordat het terugziet op het oordeel dat in het kruis van Christus voltrokken is. Johannes ziet nog vooruit naar het oordeel, Paulus ziet erop terug. Paulus verbindt de doop daarom met de dood van Christus (Rom.6)'
4. 'Jezus stond in het licht van de profeet uit de woestijn. Na Pinksteren gaan echter velen in Jezus geloven: Hij groeit in aanzien en zijn licht neemt zo toe, dat het licht van Johannes verbleekt. Er vindt een soort profetenverduistering plaats. Ook wanneer dit geheel in de lijn lag van Johannes' prediking (Hij moet groeien, ik afnemen), dreigt historische perspectiefvervalsing. Nu Christus als de verhoogde zon der gerechtigheid hoog aan de hemel schijnt, lijkt het licht van de bleke maan van beperkte betekenis. Toen Jezus echter in de nacht van zijn vernedering over de aarde ging, werd het tafereel helder belicht door het licht van de volle maan: Johannes de Doper! In de tijd van de dienstknechtgestalte was Johannes meer en Jezus minder'
5. **Bijbelrooster: zondag** Jes.40:1-11; **maandag** Mal.3 (1.23); **dinsdag** Mar.9:2-13; **woensdag** Luc.1:1-25 (15.)+vs.41; **donderdag** Joh.13:1-15 (vgl.Joh.1:27); **vrijdag** 2Kon.2: 1-18 (vs.11 en Joh.1:21); **zaterdag** Deut.18 (15-18); **Liefhebbers:** Mat.21:23-32; Hand.3 (22); Hand.7 (37);

Ds.G.J.Klapwijk, Zwolle-Berkum, 16 januari '22

Ps.33:1,8; Johannes 1:19-28; Ps.40:4; Agnus Dei; Ps.103:5,7; NLB362

Wie ben jij?

Dat is me nogal een vraag....

Wat zeg je dan?

Noem je dan je naam? Noem je dan dat je man bent of vrouw?

Nederlander of import, jong, oud of er tussenin?

Het antwoord dat je geeft zegt veel over jezelf want je moet er even één aspect uit halen. Terwijl je helemaal niet 1,2,3 even kunt zeggen wie je bent.

Hooguit gewoon met je naam. En daarmee zou je eigenlijk wel eens genoeg gezegd kunnen hebben....

In onze cultuur wil het ook nog wel eens gebeuren dat je dan vooral begint over wat je doet of gedaan hebt. Of over wat je allemaal wel niet kunt.

Ik ben Piet en ga 4 x per week naar de sportschool.

Ik ben Heleen en sta al 30 jaar voor de klas.

Ik ben Hans en was op mijn 30^e al miljonair.

Ik ben Roos en haal nooit lager dan een 8 op mijn toetsen...

Tot nog niet zo lang geleden kon je ook regelmatig horen: ik ben een witte, heterosexuele man van boven de 40 en zit in de Tweede Kamer.

Ik ben....

Persoonlijk ben ik vaak bij andere mensen ook geïnteresseerd in de vraag van wie zij er eentje zijn. Van wie ben jij er eentje? Echt waar: zijn die en die dan je ouders? Heerlijk...

Wie ben jij? is voor ons vaak de vraag om de ander te kunnen plaatsen.

Te kunnen duiden.

Het voert vanmiddag te ver maar zo zou je ook naar het tweede gebod kunnen kijken.

Maak geen (denk)beeld van God. Hij is te groot om in een plaatje, een gedachte te kunnen vangen. Wie Hij is, dat is niet zomaar even te zeggen.... Gewoon: Hij is die Hij is...

Het voert vanmiddag niet te ver om met elkaar die vraag te stellen aan Johannes de Doper. Sterker nog: de tekst vraagt erom.

En als het goed is komt de vraag 'wie ben jij zelf?' dan ook aan de orde!

Blok 2. Het blijft een fascinerende man, onze broer Johannes de 'Onderduwer' die zo'n 2000 jaar geleden leefde en optrad.

Enorme aantallen mensen trokken naar hem toe. Er zat via zijn optreden iets in de lucht dat raakte.

Het was een matte tijd geworden. Er was niet meer zoveel elan en energie.

Hier en daar waren er fanatieke Joden (Zeloten) die het Romeinse regime probeerden omver te werpen maar dat lukte niet.

Als we de Here Jezus in deze tijd horen spreken over zijn tijdgenoten en met name over de kerkelijke leiders dan is er weinig sprake van geestelijk leiderschap. De leiders oordelen scherp en veroordelen als er gezondigd wordt en doen vervolgens erg hun best om zichzelf van hun beste kant te laten zien, om geroemd en bewonderd te worden.

In die tijd is daar opeens, als uit het niets, die rabbi Johannes die duizenden mensen trekt en doopt. Daar wil de leiding meer van weten.

Wie is dat toch? Wij kunnen hem niet plaatsen.

Hij is toch gewoon Johannes, zoon van Zacharias en Elisabeth?

Een priesterzoon uit de stam Levi? Ja, maar toch... dit is wel even heel anders dan wat je normaal van zo'n man kan verwachten...

En zo gebeurt het dat een afvaardiging op hem af wordt gestuurd die moet rapporteren over deze bijzondere man Johannes.

Als ze gearriveerd zijn en aan Johannes vragen wie hij is, dan is het een bijzonder antwoord dat Johannes geeft.

Bijzonder want hij vertelt helemaal niet wie hij is maar vooral wie hij niet is.

Nee, ik ben niet de Messias: ik wil het namelijk juist over Hém hebben!

Elia dan? Dat zou natuurlijk ook heel goed kunnen.

Elia is iemand die niet was gestorven maar opgenomen in de hemel.

En vanuit de woorden bij Maleachi wordt er nog steeds gewacht op de terugkeer van Elia.

Dat zou namelijk nog gebeuren voor de grote dag van de Heer zou aanbreken.

Op bepaalde momenten zetten de Joden ook altijd een stoel klaar, voor het geval Elia zou binnenkomen.... Of op z'n minst duidelijk te maken aan elkaar dat dit nog een keer gebeuren zou.

Maar nee, hij was ook niet Elia.

Jezus zegt later wel dat hij Elia is omdat hij in de geest en met de kracht van Elia optreedt als Godsman.

De afvaardiging is nog niet tevreden en vraagt door.

Bent u dan de profeet misschien?

Dat is net als Elia iemand die zou kunnen komen.

Die niet zozeer een concrete naam heeft maar die past bij de verzuchting van Mozes (uit Numeri 11): 'och, waren allen maar profeten'.

En in Deut.18 horen we de HERE zeggen dat er een profeet als Mozes zal komen.

Als ze in het beloofde land komen moeten ze zich niet, net als de mensen die daar wonen, bezig houden met wichelaars en waarzeggers maar moeten zij het hebben van de woorden van de profeet die God sturen zal.

Er was dus alle reden voor de afvaardiging om deze namen te noemen.

Dus níet de Messias, níet Elia, níet de profeet. Nou kom op: wie dan wel? Wie ben jij?

Zijn eerste antwoorden zijn bijzonder omdat hij niet vertelt wie hij is en nu is zijn antwoord bijzonder omdat hij nu wél iets zegt over zichzelf maar dat hij zichzelf geen naam geeft.

Ik ben.... de stem!

Kortom: let niet teveel op mij maar wel op wat ik zeg.

Ik ben gekomen om de mensen op te roepen klaar te staan voor als de Heer komt.

De weg moet geplaveid worden voor de Heer, zoals Jesaja eeuwen geleden al profeteerde.

Hoe moet de afvaardiging nu verder?

Johannes, niet de Onderduwer maar de andere, de schrijver van het Evangelie, Johannes legt uit dat het er nu nog even wat formeler aan toe gaat. Hij verwijst ernaar dat de bezoekers afgevaardigden zijn van de Farizeeën die wel erg van de wet en de regels zijn.

Als u niet de Messias, niet Elia en niet de profeet bent: met welk recht doopt u dan?

Je kunt jezelf toch niet zomaar zo'n pretentie aanmeten? Dat is toch voorbehouden aan de officiële benoemde leiders?

En opnieuw gebruikt Johannes die vraag om stem te kunnen zijn, woorden te kunnen geven aan dat wat echt belangrijk is.

Hij vertelt nauwelijks iets over zijn eigen dooppraktijk.

Hij zegt alleen maar: ik doop met water maar straks komt een ander die pas echt belangrijk is!

En het andere Evangelie – Lucas – vertelt ons dan ook nog in zijn Evangelie dat die ander niet met water maar met de Geest komt dopen.

En Johannes verlaagt zichzelf tot nog minder dan een slaaf als hij zichzelf vergelijkt met degene die gaat komen.

Het zijn slaven die de riemen van de sandalen van de gasten losmaken en de voeten wassen: Johannes is het nog niet waard om dit te doen. Wat een hoogheid moet er dan aankomen!

En in alles laat Johannes blijken dat het niet om hem gaat maar om de Heer die komt. Hoe kan hij zo zijn? Hoe kan iemand zo van zichzelf afwijzen en daarbij tegelijkertijd toch ook heel sterk overkomen?

Dat kunnen we ontdekken bij de engel Gabriel die tegen zijn vader zegt dat dit kind vervuld zal worden van de heilige Geest.

En als hij nog niet geboren is laat hij al merken dat hij er is als de zwangere Maria zich meldt bij verre nicht Elisabeth!

Elisabeth zegt: 'waaraan heb ik het te danken dat de moeder van mijn Heer tot mij komt? Want zie, toen het geluid van uw groet in mijn oren klonk, sprong het kind van vreugde op in mijn schoot'.

Johannes doet en kan zo optreden, en zo zijn bescheiden plek innemen omdat hij Johannes-van-de-Geest is!

Blok 3. We kunnen nog iets moois ontdekken in het antwoord van Johannes.

Hij citeert uit Jesaja – ik ben de stem van een die roept in de woestijn – maar dat is maar een heel klein stukje uit het prachtige hoofdstuk 40. Dus de omgeving van die uitgesproken woorden door Johannes mogen meegenomen worden.

Want daar en toen was het ook zo'n lamlendige tijd voor Gods volk: woestijntijd. Geestelijke armoede.

Het volk moest na de ballingschap weer door de Jordaan naar het beloofde land terug. En nu zie je eigenlijk bij Johannes weer hetzelfde gebeuren.

Hij doopt 'aan de overkant' van de Jordaan dus de mensen moeten als het ware nu eerst koppie onder in de Jordaan voordat ze weer naar het beloofde land kunnen teruggaan. Niet zomaar terug alsof er niets gebeurd is maar koppie onder!

Schoon worden, sterven aan je zonde, klaarstaan voor de Heer: dat is hier aan de orde. En het is de Heer zelf die zijn bode stuurt want wat wil Hij graag dat het weer goed komt! Wat wil Hij graag komen met zijn 'troost, troost, mijn volk' waar Jesaja over spreekt.

Wat wil Hij graag de Herder zijn waarover Jesaja spreekt in hs.40, die in zijn arm de lammeren bijeen brengt (Jes.40:11)!

En hoe bemoedigend is het wat je daar kunt lezen over dat de bloem verdort maar dat het woord van God voor eeuwig blijft (Jesaja 40:7-8). De stem van de goede Herder zal men altijd kunnen blijven horen omdat God dit wil en Johannes het er dus graag over heeft.

En daarvoor is het nodig dat God eerst de God op sandalen wordt, hier op aarde.

God die neerdaalt naar ons toe. De Heer op sandalen...

Die het lam van God is dat de zonden van de wereld wegneemt.

Maar die ook het Woord van God is. In Hem spreekt God duidelijke taal.

Wat mooi dat Johannes-van-de-Geest alvast mag vertellen dat dit gaat gebeuren.

Wat zal hij eenzaam zijn geweest: uitgekozen voor deze taak.

Wat zal hij gelukkig zijn geweest, om te mogen wijzen naar Hem.

Om stem te mogen geven aan de grote bevrijding, de loskoop!

Afzien van jezelf, hoog opgeven van Hem is juist een teken van kracht.

Blok 4. En vandaag horen wij die woorden opnieuw.

Met die startvraag over wie je bent.

Ik sprak daar vrijdag met iemand over en die zei: als ze aan mij vragen wie ik ben zeg ik mijn naam. Dat is het. Dat is genoeg. En ik vind dat een mooi antwoord.

Ik voeg er nog iets moois aan toe.
Ik ben er, net als Johannes de Doper, eentje van de Geest.
Door Christus gedoopt met de Geest, tot geloof gekomen.
Ik zou ook kunnen zeggen, in de lijn van de Catechismus, zondag 1.
Ik ben er eentje van Christus. Ik ben van Hem. Daarin vind ik mijn identiteit.
En graag wijs ik naar Hem en verwijs ik in mijn spreken naar Hem.
En ik wil graag door zijn Geest ook vol worden van de vrucht van de Geest om, samen met jullie, mooie mensen van God te zijn, te worden....
Wat krachtig als je zo durft te spreken over jezelf.
Ik ben iemand die stem wil geven aan wat echt mooi en belangrijk is.
Met vallen en opstaan, gebrekkig maar toch...
Ik wil graag met mijn stem en mijn leven wijzen op Hem.
Ik ben... Ja, wie ben ik? Ik ben er eentje van Hem. Goddank.
En het is er voor iedereen die zich door Johannes de Onderduwer of door andere woorden van de goede Herder laat zeggen! Amen.